

ДО 011-15074 17.10.22

СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ

На ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

О Т Г О В О Р И

на поставени въпроси от Български институт за правни инициативи

Отговор на въпрос № 1: Отговорът на този въпрос произтича от спецификата на Конституцията като Върховен закон съставляващ съвкупност от правни норми, които регламентират основните принципи за организация на държавата, обществения и икономическия живот, основите на правния статус на гражданите, органите, които осъществяват държавната власт и местното самоуправление и техните взаимоотношения. Течащата в публичното пространство дискуссия за промени в Конституцията на Република България в частта за съдебната власт е породена от необходимостта да бъде усъвършенстван фундаментът на тази власт, нейната система и структура, управлението ѝ. Съществен елемент от това е дефиниране на понятието Съдебна власт, кои са органите на съдебна власт, кой и по какъв начин ги конституира и от тук да се обезпечи независимостта на тази власт в светлината на принципа на разделение на властите. Едва тогава следва да бъде изготвен и внесен в Народното събрание конкретен законопроект по който да се излагат становища, включително и от съдиите, прокурорите и следователите. Мнението на съдиите би могло да бъде чуто чрез изразените от тях обобщени становища по отделни органи, след проведени общи събрания, на които да се постави на обсъждане конкретно изготвен законопроект.

Отговор на въпрос № 2: Реформата на съдебната карта действително е в застой. Налице е решение на ВСС за прилагане на т.н. модел 4 за реформа, за който обаче, след последното заседание на СК на ВСС, се оформи становище за отказ от прилагането на който и да е било от четирите разработени модели за нова съдебна карта. Това ясно показва, че този въпрос не е единствено и само от компетентността на ВСС и не би могло с

разработването на модели да се реши един фундаментален въпрос за системата на съдилищата в България. Смятам, че за решаването на този въпрос следва да има и ясна политическа воля и широк обществен дебат на местно и централно ниво.

Отговор на въпрос № 3: Отговорът на този въпрос произтича от това какво разбираме под понятието натовареност. Дали това е брой дела на един съдия за месец, каквато е досегашната практика за отчитане на натовареността чрез статистическите отчети – шестмесечни и годишни. При тях се отчита натовареност по щат и действителна натовареност въз основа на броя дела за разглеждане и свършени дела на един съдия за месец. Създадените Правила за оценка на натовареността на съдиите /ПОНС/ определят натовареността на съдията като оценка на времето, което е необходимо за разглеждане и приключване на съдебните дела, както и оценка на времето, необходимо за извършване на всички отделни дейности, които са свързани с доброто осъществяване на правораздаването.

Въведената ЕИСС предвижда модул натовареност, в който за всяко дело и всяка дейност – етап от развитие на делото са определени коефициенти и така се генерира индивидуалната натовареност по всяко дело и общо на съдията.

Очевидно е, че натовареността на един съд и на конкретен съдия зависи от обективни и субективни критерии. Считам, че един от обективните критерии за определяне на натовареността, това е брой постъпили, брой разгледани и брой свършени дела. Тук обаче възниква проблемът – не всяко дело има еднаква тежест като правна и фактическа сложност. Освен това индивидуалната натовареност на един съдия зависи и от неговата оперативност при разглеждане и приключване на делата. Но във всички случаи броят на делата не е без значение, както не е без значение и тяхната фактическа и правна сложност, техния вид – наказателно, гражданско, търговско, административно, съответно различните видове спорове имат различен характер на сложност като факти, право и производство.

Една би била натовареността в големи съдилища, където има възможност за специализация по материи и видове дела, според техния предмет, друга би била натовареността на съдиите в по-малки съдилища, в

смисъл с по-малък щат съдии, където няма възможност за тясна специализация. В такива съдилища освен разделение на съдии, разглеждащи наказателни дела и такива разглеждащи само граждански дела, друга специализация не би била възможна или ако е възможна, то би се нарушил принципа за случайно разпределение на делата. И третата хипотеза е когато, дори и това не е възможно, а всички съдии от един съд разглеждат и решават всички видове дела.

С оглед гореизложеното в считам, че натовареността зависи не само от подсъдността на делата, която е законово определена и ако с оглед на това се наблюдава струпване на голям брой дела то би могло да се промени чрез обосновани законови промени. От друга страна организацията на работа в съда също е от значение за индивидуалната натовареност на съдиите. Темата за натовареността е тясно свързана и с темата за съдебната карта и системата на съдилищата.

Отговор на въпрос № 4: Намирам за напълно нормално да има разлика във възнаграждение на съдиите в зависимост от инстанцията, в която работят и заеманата длъжност. Друг е въпросът какви трябва да бъдат тези разлики и следвали тя да е толкова значителна както е в настоящия момент. В ЗСВ се определят възнагражденията на младши съдии, младши прокурори и младши следователи, както и председателите на ВКС и ВАС, на Главния прокурор и директора на НСлС. Възнагражденията на останалите длъжности в органите на съдебната власт се определя от пленума на ВСС./чл. 218 от ЗСВ/. Считам, че следва законодателно да се регламентират критериите, с които ВСС следва да се съобразява при определяне на основните възнаграждения на съдии, прокурори и следователи на отделните нива /инстанции/.

Отговор на въпрос № 5: Окръжен съд – Велико Търново беше пилотен съд за въвеждането на ЕИСС през м. юни 2020 год. От този момент съдът работи със системата и участва в процеса на усъвършенстването ѝ. Първоначално тя имаше своите недостатъци и множество излишни действия, които следваше да се извършват от служителите и съдиите. Редица процесуални действия не намираха своето отражение в нея, но с общи усилия, съвместно със създадените работни групи и разработчика на системата, същата се усъвършенства, минимизираха се до степен на необходимост множеството операции/кликвания/ и чисто технически действия, подобряваха се и се добавяха функционалности, създаваха се и

се привеждаха в съответствие с процесуалните закони работни процеси при разглеждане на делата. Към момента на внедряването ѝ системата се нуждаеше от множество доработвания, за да отговаря на работните процеси в съда. Такива продължават и към момента. Намирам, че към сега до голяма степен ЕИСС отговаря на целите, за които е създадена, макар и да се налага допълнителни корекции. Тя се превръща в добра основа за електронно правосъдие като административни услуги, израз на което е създадената връзка с ЕПЕП. Налице са функционалности и свързаност на системата с НБД Населени, НАТ и Търговски регистър както и Агенция по вписванията, което улеснява съвременното извършване на справки. Вярно е, че ЕИСС срещна първоначален отпор в редица съдилища, но след като бе удължен периода на пилотното внедряване същата бе подобрена, ликвидирани бяха редица недостатъци и постепенно се приема от съдиите и служителите. Впечатление за недобра подреденост създава идеята за електронна папка на делото, тъй като тя не е създадена като хронологично пълен аналог на хартиения носител разбиран като „книга за четене“, а по видове документи.

Отговор на въпрос № 6: Медиацията е доброволна и поверителна процедура за извънсъдебно разрешаване на спорове, при която трето неутрално лице-медиатор, подпомага спорещите страни да постигнат споразумение. В този смисъл тя би могла да бъде въведена като задължителна преди страните да предявят чрез иск своя правен спор за решаване от съда. Това би било изключително удачно при облигационните търговски дела за парични вземания. Семейно правните спорове и споровете относно упражняване на родителските права и други такива също са подходящи за процедура чрез медиация. Често пъти тези спорове възникват поради факта, че страните не умеят да си говорят, а действията на медиатора са насочени именно в тази насока – да спомогне страните сами да достигнат до решаване на възникналия по между им правен спор.

Отговор на въпрос № 7: Намирам за положително това, че през 2016г. чрез измененията и допълненията на ЗСВ се закрепиха законово параметрите на съдийското самоуправление, с други думи дефинираха се ясно правомощията на общото събрание на съдиите. Това намира практическо приложение и в Окръжен съд Велико Търново. Редовно се свикват общи събрания за разглеждане на въпроси от неговата компетентност съгласно чл. 86 от ЗСВ, за определяне на натовареността на съдиите, адм.

ръководител и неговите заместници, като се следват правилата на ПОНС. Обсъждат се различни въпроси относно организацията на работа в съда и съставът на отделенията. При наличие на неравномерност в натоварването на двете отделения отново с решение на общото събрание на съдиите е вземано решение съдиите от наказателно отделение да разглеждат ЧГД и ВЧГД. На тези събрания се обсъждат и решават въпросите свързани с организацията на работа и дежурствата през съдебната ваканция. На общи събрания са обсъждани въпроси, които са предмет на тълкувателни дела, и са изпращани становища.

Отговор на въпрос № 8: Винаги съм разбирала административния ръководител-председател на един съд като пръв между равни сред съдиите. Правомощията на един административен ръководител по отношение на съдиите от един съд относно прилагане на дисциплиниращите мерки и извършване на действия за реализиране на дисциплинарна отговорност са ясно разписани в ЗСВ. Основанията, респективно какви са дисциплинарните нарушения, при които спрямо един съдия може да бъде реализирана дисциплинарна отговорност са предвидени в ЗСВ и липсва законова делегация за приложението в тази част на КТ.

Отговор на въпрос № 9: Така поставените цели са в контекста на максимално високото качество на съдебната дейност и високото ниво на административните услуги, както и борбата с корупцията и противодействието на конфликта на интереси. Спазването на морално етичните норми и правила е отговорност на всеки съдия и съдебен служител и конкретните мерки не могат да бъдат разписани отнапред. Не намирам, че следва да бъдат създавани два отделни етични кодекса за съдии и друг за прокурори и следователи.

Отговор на въпрос № 10: Поставяйки тази цел в своята концепция съм се ръководила от намерението да се види през погледа на гражданите и юридическите лица каква е работата на съда и съдебната администрация, има ли необходимост от подобряване на работните процеси или създадената организация. Такива проучвания са правени и в отделни целеви групи. Например запитвания към адвокатите относно различни нововъведения или необходимостта от такива. Проведена такава анкета бе проведена чрез поставени от АС на ВТАК въпроси свързани с промените в

ГПК относно връчването на съобщения, призовки и книжа по електронен път. Дискутирани бяха и други въпроси свързани с правната помощ, нововъведенията в ЕИСС, ползването на ЕПЕП и др. Чрез анкета сред учениците в училищата, с които ВТОС е работил по образователната програма „Съдебната власт – информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури“ се определяха темите, въз основа на които да се проведат срещите. Това накратко са примери в тази насока.

С уважение ,

Теодорина Димитрова
И.Ф. Административен ръководител –
Председател на
Окръжен съд Велико Търново